

Health Culture Survey Based on the Views of Clerics Focusing on Human Papillomavirus in 2018

Narges Soltanizadeh¹ , Elaheh Ainy^{2*}

1- Department of Cultural Management and Planning, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2- Vice Chancellor Research Affairs Department, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

*Correspondence should be addressed to Dr. Elaheh Ainy; Email: ainy121@sbmu.ac.ir

Article Info

Received: Des 13, 2021

Received in revised form:

Jan 19, 2022

Accepted: Feb 9, 2022

Available Online: Jun 22, 2022

Keywords:

Papillomavirus infections

Clerics

Health

Health survey

Health culture

Abstract

Background and Objective: Clerics are respected people in the society and have a great impact on society's acceptance in various social aspects; a study aimed at surveying health culture from the view point of clerics focusing on human papillomavirus (HPV) diseases was conducted in 2018.

Methods: The current study was a survey study. A number of questions were developed on the subject and in-depth interviews were conducted with 26 clerics. In this study, all the ethical considerations have been observed and the authors declared no conflict of interests.

Results: The mean age of the study population was 44.6 ± 14.9 years. All the participants were male. The majority of the respondents believed that the lack of cultural education programs was involved in the prevalence of papillomavirus infection and considered the role of cultural programs in raising public awareness related human papillomavirus as important. Modern communication technologies in daily life can be used to change the attitude of young people towards personal health. In the viewpoint of clergies, existence of a cultural problem in relation to the prevention of sexually transmitted diseases is a fundamental problem, the outcome of which is the spread of the disease due to the increasing level of secrecy in society.

Conclusion: Sexually transmitted diseases are a crucial problem and result in diseases in the society. Lack of cultural and educational programs will lead to the higher prevalence of papillomavirus infection. Cultural programs can be very effective in raising public awareness of the dangers of human papillomavirus. The influence of modern communication technologies in daily life could be used to change the attitude of young people toward health.

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i2.34095>

Please cite this article as: Soltanizadeh N, Ainy E. Health Culture Survey Based on the Views of Clerics Focusing on Human Papillomavirus in 2018. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(2):36-47. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i2.34095>

Summary

Background and Objective

Women's health is one of the most important issues in women's lives. Women must take care of their own health in order to protect the health of other family members. Women's health has been of special importance since puberty. Because young girls need to prepare for pregnancy, to stay

healthy, they need more care (1). Identifying cultural components plays an important role in creating a culture of demanding from policy makers, including in the field of health and in the recipients of related services leading to the development and promotion of the health culture in the country (2).

Numerous studies have shown the role of spiritual health in preventing, reducing, and controlling diseases (3-7).

The study of human papillomavirus diseases in the Iranian population is considered as a priority and a necessity due to the importance of infection with this virus and its consequences. Since clerics are respected people in the society and have a great impact on society's acceptance in various social aspects, the present study aimed to survey health culture from the perspective of clerics focusing on human papillomavirus diseases by determining the prevailing paradigm in the society.

Methods

Compliance with ethical guidelines: In the briefing session, after explaining the importance of and necessity for conducting the study, the professors' consent was obtained to participate in the study.

This was a survey study. It was carried out in 2018 to investigate the viewpoints of clerics regarding the prevention of human papillomavirus to extract a suitable model of the views of this population to help solve women's health problems. The questions were designed according to the purpose of the study. In-depth interviews were conducted with 26 clerics.

Results

All the participants were male. The majority of respondents believed that the lack of cultural education programs was involved in the prevalence of papillomavirus infection and considered the role of cultural programs in raising public awareness about human papillomavirus. The influence of modern communication technologies in daily life can be used to change the attitude of young people towards personal health. In the viewpoint of clerics, existence of a cultural problem in relation to the prevention of sexually transmitted diseases is a fundamental problem. The increasing spread of the disease is due to the increasing level of secrecy in the society.

Conclusion

Health is a fundamental right and need of all human beings. The development of any society is judged by the quality of the health of the people of that society, as well as the degree of protection of deprived people against the factors that harm the health of that society. These days, health perspectives have gained a broader perspective and in this regard, special attention has been paid to non-clinical determinants of health, including the role of cultural beliefs.

A pathological study of the diseases, for example, mental disorders, showed that many

diseases result from numerous factors including the cultural practices and beliefs, which could affect a person's coping style with illness and sometimes help in dealing with it. On the other hand, these inappropriate cultural factors could lead to the occurrence and spread of some diseases, such as human papillomavirus. The role of health culture in the treatment of this disease is very effective.

The results of the present study confirm that the lack of educational and cultural programs and the lack of use of new technologies play a major role in the prevalence of this disease. Therefore, the need for culture in this field is felt more than ever. Findings from other studies also indicate that religious affiliation of parents/guardians may influence the decision to accept human papillomavirus vaccination for girls; however, in some studies the role of religion has been considered as ineffective (8). There was also no association between religiosity and vaccination status. Nevertheless, a significant relationship has been observed between religiosity and other assessed variables (9).

The intervention of the clergy will be very effective in convincing those who resist vaccination. The clergy can help the successful vaccination by the health system by holding briefing sessions for the public. Involving the family in preventing the disease, the right perception in religion and helping religious beliefs to control the disease will play an important role in preventing and reducing the disease.

Acknowledgements

The authors of the article express their gratitude to the Vice Chancellor for Research and Technology of Shahid Beheshti University of Medical Sciences and Cancer Foundation Charity for his support.

Ethical considerations

According to the authors, the research ethics committee of Shahid Beheshti University of Medical Sciences has approved this study with the ethics code [IR.SBMU.REC.1397.012](https://doi.org/10.21860/IR.SBMU.REC.1397.012).

Funding

According to the authors, this study was conducted with the financial support of the Vice Chancellor for Research and Technology of Shahid Beheshti University of Medical Sciences and the Cancer Charity Foundation based on the authors' statement.

Conflict of interest

The authors of the article did not report any conflict of interest in this study.

Authors' contribution

Designing, implementation, data entering and article writing: first author and designing the study and data analysis and article writing: second author.

References

1. Alexander L, LaRosa J, Bader H, Garfield S. New dimensions in women's health. 5 ed: Jones & Bartlett Learning; 2020 Feb 10.
2. Ghanei M, Nazemi M, Javadi A, Honarvar H. Designing the Cultural Paradigm of the Iranian Healthcare System. Journal of Culture and health promotion (Academy of Medical Sciences of Islamic Republic of Iran). 2019;3(3):341-8. (Full Text in Persian)
3. Safara M. Spiritual Soul of Human. J Res Relig Health. 2018;4(4):1-6.
4. Esmaili M, Fani M, Karamkhani M. The Conceptual Framework of Spiritual Health in Islamic Resources (the Quran and Nahjul-Balagha). J Res Relig Health. 2017;3(1):91-101. (Full Text in Persian)
5. Razaghi MR. Health from the perspective of monotheistic school. Journal of Reaserch on Religion & Health. 2016;2(1):1-2. (Full Text in Persian)
6. Heidarnia M. Spiritual Health and Pure Life. Journal of Reaserch on Religion & Health. 2016;2(2):1-2. (Full Text in Persian)
7. Nakhaei Moghadam M, Fani M. Spiritual healthfrom theperspective ofNahj al-Balagha statements. Journal of Reaserch on Religion & Health. 2016;2(2):59-65.(Full Text in Persian)
8. Fogel J, Ebadi C. Religious categories and the human papillomavirus (HPV) vaccine: Attitudes, intentions, and behaviors regarding vaccination. Journal of Medical Marketing. 2011;11(4):303-11.
9. Reynolds D. Religiosity and parental acceptance of human papillomavirus (HPV) vaccine in 9–18 year-old girls. Journal of Christian Nursing. 2014;31(3):172-7.

ثقافة الصحة من وجهة نظر رجال الدين بالتركيز على أمراض فيروس بابيلوماى البشري عام ٢٠١٩

نرجس سلطاني زادة^١، الهة عيني^٢

١- فرج الإدارة والتخطيط الثقافي، جامعة الشهيد بهشتي للعلوم الطبية، طهران، إيران.

٢- مركز دراسات جامعة الشهيد بهشتي للعلوم الطبية، طهران، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى الدكتور الهة عيني؛ البريد الإلكتروني: ainy121@sbmu.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٨ جمادى الأولى ١٤٤٣

وصول النص النهائي: ١٦ جمادى الثاني ١٤٤٣

القبول: ٧ رجب ١٤٤٢

النشر الإلكتروني: ٢٢ ذى القعدة ١٤٤٣

الملخص

خلفية البحث وأهدافه: بما أن رجال الدين يحظون باحترام المجتمع و يؤدون دوراً كبيراً في إقناع المجتمع، فقد قامت هذه الدراسة باستطلاع آراء هذه الفئة من المجتمع تجاه الصحة الإجتماعية من منظور أمراض فيروس بابيلوماى البشري عام ٢٠١٩ للميلاد.

منهجية البحث: تقوم منهجية البحث على أساس منهجية إستطلاع الآراء. وللقيام بهذه الدراسة تم إعداد مجموعة من الأسئلة التي طرحت على فئة من أفراد المجتمع. وقد جمعت المعطيات بعد القيام بمقابلة ٢٦ من رجال الدين. تمت مراعاة جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة الى هذا فإن مؤلفي البحث لم يشيروا الى أي تضارب في المصالح.

المعطيات: الفئة العمرية التي أجريت عليها الدراسة تتراوح بين ١٤ إلى ٤٤ عاماً و كان كلهم من الرجال. وقد قال معظم المشاركين في الدراسة أنهم يعتقدون أنّ انعدام برامج و تخطيط دقيق كان سبباً في تفشى فيروس بابيلوما و أكدّ جميع المشاركين على أنّ وجود برامج ثقافي و توعوي ممنهج يمكن أن يساعد على منع تفشى هذا الفيروس. كما أثبتت الدراسة أنّ استخدام شبكات التواصل الإجتماعي يمكن أن تؤدي دوراً كبيراً في توعية جيل الشباب بهذا الأمر. أما رجال الدين فقد كانوا يعتقدون أنّ الأمراض الجنسية كانت الأكثر خطراً على المجتمع بسبب ضعف التثقيف بهذا الشأن و التستر على هذا الجانب من الحياة.

الاستنتاج: تشكل الأمراض الجنسية مشكلة محورية قد يؤدي تفشيها إلى مشاكل حادة و عويصة في المجتمع. لذلك انعدام برنامج توعوية و عدم السعي لتوعية الأفراد بهذا الأمر ممكن أن يخلق مشاكل كبيرة تضر بالمجتمع. لذلك يمكن أن تؤدي البرامج الثقافية والمبادرات التوعوية من شأنها أن تؤدي دوراً إيجابياً كبيراً في تعزيز سلامة المجتمع. كما يمكن استخدام شبكات التواصل الإجتماعي للتأثير على شريحة الشباب الأكثر استخداماً لهذه الشبكات.

الكلمات الرئيسية:

الإستطلاع

الأمراض المعدية

ثقافة الصحة

الصحة

فايروس بالومبيما

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Soltanizadeh N, Ainy E. Health Culture Survey Based on the Views of Clerics Focusing on Human Papillomavirus in 2018. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(2):36-47. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i2.34095>

نظرسنجی فرهنگ سلامت از دیدگاه روحانیون با تمرکز بر بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی در سال ۱۳۹۷

نرگس سلطانی‌زاده^۱، الهه عینی^{۲*}

۱- گروه مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲- معاونت پژوهشی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

*مکاتبات خطاب به دکتر الهه عینی؛ رایانامه: ainy121@sbmu.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۲ آذر ۱۴۰۰

دریافت متن نهایی: ۲۹ دی ۱۴۰۰

پذیرش: ۲۰ بهمن ۱۴۰۰

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۱۴۰۱

چکیده

سابقه و هدف: از آنجایی که روحانیون افراد مورد احترام جامعه هستند و تأثیر زیادی بر پذیرش جامعه در جنبه‌های مختلف اجتماعی دارند، مطالعه‌ای با هدف نظرسنجی فرهنگ سلامت از دیدگاه روحانیون با تمرکز بر بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی (HPV) در سال ۱۳۹۷ انجام شده است.

روش کار: مطالعه حاضر از نوع پیمایشی نظرسنجی است. برای انجام مطالعه تعدادی پرسش درباره موضوع مد نظر طراحی شد و از جمعیت تعیین شده مصاحبه حضوری صورت گرفت. داده‌ها با استفاده از مصاحبه عمیق با ۲۶ متخصص مذهبی (روحانیون) جمع‌آوری شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: میانگین سنی جمعیت بررسی شده $44/6 \pm 14/9$ سال بود. همه نمونه‌ها مرد بودند. بالاترین درصد افراد بررسی شده معتقد بودند نبود برنامه‌های آموزشی فرهنگی در شیوع آلودگی به ویروس پاپیلوما نقش دارد و نقش برنامه‌های فرهنگی را در آگاهی جامعه از خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی مهم دانستند. در تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی می‌توان از نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره بهره جست. از دید روحانیون وجود مشکل فرهنگی برای پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی مشکلی محوری بود که پیامد آن شیوع و بروز بیماری به دلیل بالا رفتن میزان پنهان‌کاری در جامعه است.

نتیجه‌گیری: بیماری‌های مقاربتی مشکل محوری است که پیامد آن شیوع و بروز بیماری در جامعه خواهد بود. نبود برنامه‌های آموزشی فرهنگی به شیوع آلودگی بیشتر ویروس پاپیلوما منجر خواهد شد. از این رو، برنامه‌های فرهنگی در افزایش آگاهی جامعه نسبت به خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی می‌تواند بسیار مؤثر واقع شود. برای تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی می‌توان از نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره مدد گرفت.

واژگان کلیدی:

روحانیون

فرهنگ سلامت

سلامت

عفونت ویروس پاپیلوما

نظرسنجی سلامت

استناد مقاله به این صورت است:

Soltanizadeh N, Ainy E. Health Culture Survey Based on the Views of Clerics Focusing on Human Papillomavirus in 2018. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2022;8(2):36-47. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v8i2.34095>

مقدمه

فرهنگ را می‌توان در واقع مجموعه‌ای از الگوهای مشترک فهم یا ادراک یا مجموعه‌ای از تصورات یا ادراکات کم‌وبیش مشترک در جامعه معین دانست و از طرفی کنش را می‌توان تابعی از فهم‌ها یا نظام‌های مفهومی فردی و همچنین نظام‌های مفهومی فردی را نیز تابعی از نظام‌های مفهومی مشترک یا فرهنگ نامید (۱) که می‌تواند در افزایش سطح آگاهی آحاد جامعه تأثیرگذار باشد. همچنین تأثیرات زمینه‌های فرهنگی نامناسب می‌تواند متخصصان سلامت را دچار چالش‌های فراوانی کند.

فرهنگ به مجموعه‌ای از رفتارها، ارزش‌ها و باورهای مشترک در یک گروه از مردم گفته می‌شود. فرهنگ و ساختار اجتماعی-فرهنگی نقش اساسی در شکل‌گیری و شیوع برخی از بیماری‌ها مانند افسردگی یا بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی (HPV) دارد. عوامل دیگری که سبب تأثیر فرهنگ و ساختار اجتماعی-فرهنگی بر نظام سلامت می‌گردد عبارت است از: میزان اعتماد به نظام بهداشتی برای مثال پذیرش ضرورت انجام واکسیناسیون و دریافت‌کردن یا نکردن برچسب‌های غیراخلاقی و مخالف عرف جامعه (۲).

نقش انسان به‌عنوان عنصری بنیادین در ساختار محیط تبیین می‌شود و عناصر گوناگونی مشتمل بر دین، باورها، شیوه‌های تعاملات روزمره، آداب و هنر، سبک‌های معماری و شکل‌هایی از این نوع دارد که کارکرد آن برای انسان مانند حافظه عمل می‌کند (۳).

فرهنگ سلامت به‌طور کلی فرهنگی تعریف می‌شود که در آن سلامت و رفاه در بخش‌های جغرافیایی، جمعیتی و اجتماعی شکوفا شود. پرورش جوامع عادلانه سالم، تصمیم‌گیری عمومی و خصوصی را هدایت می‌کند و همه این فرصت را دارند تا روشی را انتخاب کنند که به سبک زندگی سالم منجر شود. پس از دهه‌ها تمرکز بر نظام مراقبت‌های بهداشتی، مشخص شد که عوامل پیچیده اجتماعی تأثیر بسزایی در رفاه انسان دارند. به‌وضوح بیش از هر زمان دیگری دیده می‌شود که باید همه بخش‌ها برای بهبود سلامت، رفاه و عدالت جمعیت درگیر شود. در جهت ارتقای فرهنگ سلامت پرداختن به جنبه‌های مغفول فرهنگ سلامت از اهمیت بسزایی برخوردار است (۴). فرهنگ نقش و تأثیر بسیاری در ارتقای سلامت افراد ایفا می‌کند. تعیین‌کننده‌های فرهنگی در

نظام سلامت در سه سطح سیاست‌گذاری، ارائه‌دهندگان خدمات سلامت و مردم به‌عنوان گیرندگان سلامت مؤثرند. بهبود تعیین‌کننده‌های فرهنگی از طریق توجه و توسعه به عوامل زمینه‌ای، ساختاری و واسطه‌ای فرهنگی از سطح کلان سیاست‌گذاری سلامت تا ارائه‌دهندگان خدمات سلامت و در نهایت گیرندگان خدمات سلامت می‌تواند موجب ارتقای سلامت شود (۵). شناسایی مؤلفه‌های فرهنگی در ایجاد فرهنگ مطالبه‌گری از سیاست‌گذاران از جمله در حیطه سلامت و گیرندگان خدمات مرتبط با آن یعنی مردم نقش بسزایی دارد و موجب توسعه و ارتقای فرهنگ سلامت‌ورزی در کشور می‌شود (۶). نقش سلامت معنوی در پیشگیری، کاهش و کنترل بیماری‌ها در مطالعات متعددی نشان داده شده است (۷-۱۱).

سلامت یکی از مهم‌ترین مسائل در زندگی زنان است. زنان باید به سلامت خود اهمیت بدهند تا بتوانند سلامت دیگر اعضای خانواده را تضمین کنند. سلامت زنان از دوران بلوغ اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. از آنجایی که دختران جوان باید برای بارداری آماده شوند، نیاز به پیگیری بیشتری برای حفظ سلامتی خود دارند (۱۲). در این زمینه عوارض بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی در زنان بیشتر نمود دارد؛ تاجایی که به ایجاد سرطان‌های مختلفی از جمله سرطان دهانه رحم که سومین عامل مرگ و میر در زنان است و بر اثر ویروسی به نام پاپیلوما ایجاد می‌شود، منجر می‌گردد. این ویروس‌ها انواع مختلفی دارند که محدوده عظیمی از حیوانات و انسان‌ها را آلوده می‌کنند. مطالعات نشان داده است که دانش زنان درباره رابطه سرطان دهانه رحم با ویروس پاپیلومای انسانی اندک است. از سویی در سلامت افراد مقوله‌ای به نام پارادایم مطرح است. پارادایم از جدیدترین مفاهیمی است که وارد حوزه فلسفه علم جامعه‌شناسی شده است. پارادایم‌هایی که از زمان‌های قدیم موجود بوده‌اند از طریق آموزش محیط به افراد برای آنان به‌صورت چارچوب‌هایی بدیهی درمی‌آیند. در واقع پارادایم الگوی داوری شایع و موجه و مورد مراجعه برای رد یا قبول افکار هستند و شامل الگوهای منطقی، منطقی-احساسی و فقط احساسی، الگوهای فکری فردی و گروهی و عمومی می‌شوند (۱۳).

در ایران مطالعات محدودی درباره بررسی رابطه ویروس پاپیلومای انسانی با سرطان دهانه رحم انجام شده است. از این‌رو، بررسی بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی در جمعیت ایرانی با توجه به اهمیت آلودگی به این ویروس و

نوشتن یادداشت تحلیلی یعنی ثبت اندیشه‌ها و تفسیر خود از داده‌ها و پس از آن نگارش و تدوین نظری انجام شد. تحلیل داده‌ها در این روش مبتنی بر سه عنصر اصلی (کدها، مفاهیم و مقوله‌ها) بود. در این مطالعه روایی و اطمینان داده‌ها با استفاده از معیارهای قابلیت اطمینان لینکلن و گوبا^۲ سنجیده شد. معیارهای اعتمادپذیری شامل قابلیت اعتبار: با راهبردهای تعامل با محیط، فرایند و فنون مصاحبه، اطمینان از اعتبار محققان^۳، اطمینان از جمع‌آوری تمامی مستندات لازم^۴ و بررسی همتایان^۵ و قابلیت اعتماد: با راهبردهای شرح کامل روش مطالعه، تحلیل گام‌به‌گام داده‌ها، قابلیت ممیزی^۶ و قابلیت تأییدپذیری: با راهبردهای بازتاب‌پذیری، بررسی زوایای مختلف^۷ و قابلیت انتقال با راهبردهای نمونه‌گیری هدفمند و اشباع داده‌ها^۸ تأیید شد. برای توزیع سنی و سؤالات نظرسنجی جمعیت بررسی‌شده تعداد و درصد ارائه شد.

یافته‌ها

میانگین سنی افراد بررسی‌شده $44/6 \pm 14/9$ بود. تمامی نمونه‌های مطالعه مرد بودند. جدول شماره ۱ نشان می‌دهد که جمعیت گروه ۳۰-۴۰ سال بالاترین جمعیت را شامل می‌شد و گروه ۴۰-۵۰ سال کمترین تعداد را داشت.

جدول ۱) توزیع سنی روحانیون

بر حسب گروه سنی	تعداد	درصد
۳۰-۳۹	۱۳	۵۰
۴۰-۴۹	۱	۴
۵۰-۶۰	۱۲	۴۶
کل	۲۶	۱۰۰

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد بالاترین درصد (۹۶/۲) درصد) افراد بیان کردند که نبود برنامه‌های آموزشی فرهنگی در شیوع آلودگی به ویروس پاپیلوما نقش دارد و نقش برنامه‌های فرهنگی در آگاهی جامعه از خطرات ناشی از ویروس پاپیلوما انسانی مهم است. همچنین با توجه به نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره می‌توان از آنها در تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی بهره جست. کمترین درصد (۷۶/۹ درصد) به سؤال «به نظر شما

پیامدهای ناشی از آن یک اولویت و ضرورت محسوب می‌شود. از آنجایی که روحانیون افراد مورد احترام جامعه هستند و تأثیر زیادی بر پذیرش جامعه در جنبه‌های مختلف اجتماعی دارند، مطالعه‌ای با هدف نظرسنجی فرهنگ سلامت از دیدگاه روحانیون با تمرکز بر بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلوما انسانی^۱ با تعیین پارادایم حاکم در جامعه در سال ۱۳۹۷ انجام شده است تا نظرات افراد درباره پیشگیری از بیماری ویروس پاپیلوما انسانی سنجیده شود و بتوان الگوی مناسبی از نظرات این جمعیت برای کمک به حل مشکلات سلامتی زنان که حدود نیمی از جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند استخراج کرد.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: در یک جلسه توجیهی پس از بیان اهمیت موضوع و ضرورت انجام پژوهش، رضایت استادان برای شرکت در مطالعه اخذ شد.

مطالعه حاضر از نوع پیمایشی-نظرسنجی است. نظرسنجی نوعی روش تحقیق پیمایشی است که در آن دیدگاه گروهی از افراد درباره یک موضوع مطالعه می‌شود. برای این کار تعدادی پرسش محدود درباره موضوع مورد نظر تهیه می‌شود و نظر نمونه‌ای از جامعه درباره آنها پرسیده می‌شود (۱۴). برای انجام پژوهش از تمامی استادان گروه معارف اسلامی دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشگاه آزاد فهرستی تهیه شد و به صورت تصادفی نمونه‌های مورد بررسی انتخاب شدند. سپس با پرسش‌نامه و مصاحبه اطلاعات لازم جمع‌آوری شد. پرسش‌نامه استفاده‌شده نیمه‌ساختارمند بود که شامل تعدادی سؤال بسته و تعدادی سؤال باز بود. سپس در مرحله بعد با استفاده از مصاحبه عمیق رودرو با متخصصان مذهبی (روحانیون) با میانگین مدت زمان (۳۵-۵۵) دقیقه با استفاده از یک راهنمای نیمه‌ساختاری متشکل از سؤالات باز با هدف جست‌وجوی پارادایم حاکم بر جامعه (همه موارد مطرح‌شده) مطالب ضبط شد و به صورت کلمه به کلمه به زبان فارسی رونویسی شد. همه موارد با توجه به پاسخ‌های شرکت‌کنندگان و ادبیات مرتبط موجود استخراج و سپس داده‌های استخراج‌شده تجزیه و تحلیل شد. برای ارائه پارادایم مراحل کدگذاری داده‌ها در سه مرحله (کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی) انجام شد. سپس

^۱) Human Papilloma Virus Infection (HPV)

^۲) Lincoln & Guba

^۳) Member check

^۴) expert check

^۵) peer check

^۶) Auditability

^۷) triangulation

^۸) Data saturation

پاپیلومای انسانی کمک می‌کند و نقش برنامه‌های فرهنگی در آگاهی جامعه از خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی مهم است. با توجه به نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره می‌توان از آنها در تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی بهره جست. کمترین درصد (۳/۴۲ درصد) به سؤال «در جهت ارتقای بهداشت و سلامت جامعه به شدت نیازمند آموزش اصول اولیه بهداشت از طریق توجه به اصول حاکم بر خانواده است» اختصاص داشت.

جدول شماره ۴ نشان می‌دهد از دید روحانیون وجود مشکل فرهنگی در زمینه پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی مشکلی محوری است که پیامد آن شیوع و بروز بیماری به دلیل بالا رفتن میزان پنهان کاری در جامعه است.

انجام واکسیناسیون قبل از بلوغ موجب ایمنی فرد در برابر رفتارهای پرخطر می‌شود؟» اختصاص داشت. در پاسخ به این پرسش که «اگر درباره انجام واکسیناسیون علیه ویروس پاپیلومای انسانی قبل از بلوغ نظر دیگری دارید یا موانع دیگری را می‌بینید آن موانع را اعلام بفرمایید»؛ موارد ذیل مهم‌ترین موانع ذکر شدند: موانع شناختی، عوامل فرهنگی، اولویت‌بندی نکردن مشکلات بهداشتی کشور، نداشتن آگاهی از عوارض ناشی از بیماری، ناآگاهی از بیماری، اطلاع‌رسانی نکردن درباره بیماری، هزینه بالای واکسن، انجام واکسیناسیون نیازمند حمایت مالی دولت است، هزینه واکسن با بیمه نیست، تابوی ورود به مسائل جنسی، باورهای قومیتی، باورهای دینی و نوع نگرش والدین به بیماری.

نظرسنجی درباره مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی در روحانیون در جدول شماره ۳ نشان می‌دهد که بالاترین درصد (۲/۹۶ درصد) در زمینه‌های تدوین یک برنامه آموزشی-فرهنگی به کاهش مخاطرات ناشی از ویروس

جدول ۲) نتایج نظرسنجی در روحانیون بررسی شده

ردیف	سؤالات	بلی	خیر
۱	آیا فقدان برنامه‌های آموزشی-فرهنگی در شیوع آلودگی به ویروس پاپیلوما نقش دارد؟	۲۵(۹۶/۲)	۱(۳/۸)
۲	آیا با ارائه برنامه فرهنگی متناسب با جامعه ایرانی می‌توان از شیوع آلودگی به ویروس پاپیلوما جلوگیری نمود؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۳	نقش فعالیت‌های فرهنگی را در جلوگیری یا کاهش آلودگی به ویروس پاپیلوما چقدر ضروری می‌بینید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۴	آیا با ارائه فعالیت‌های فرهنگی به منظور تشویق افراد در معرض خطر در جامعه برای انجام واکسیناسیون موافقت می‌کنید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۵	برنامه‌ریزی فرهنگی در چارچوب اهمیت واکسیناسیون و پیشگیری از آلودگی به ویروس پاپیلوما چقدر ضروری است؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۶	با آموزش درباره اهمیت (فواید و مضرات) واکسیناسیون، زمان مناسب و افراد نیازمند دریافت واکسن موافقت می‌کنید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۷	با آموزش درباره سرطان دهانه رحم و پیشگیری از آن موافقت می‌کنید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۸	با آموزش درباره بیماری‌های مقاربتی و پیشگیری از آن موافقت می‌کنید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۹	با آموزش ارتقای سطح فرهنگ پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های مقاربتی موافقت می‌کنید؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۱۰	آیا موافقت واکسیناسیون ویروس پاپیلومای انسانی جزئی از برنامه‌های واکسیناسیون نظام بهداشتی است؟	۲۲(۸۸/۵)	۳(۱۱/۵)
۱۱	آیا موافقت واکسیناسیون ویروس پاپیلومای انسانی در برنامه‌های آموزش بهداشت باروری لحاظ شود؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۱۲	تدوین یک برنامه آموزشی-فرهنگی به کاهش مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی کمک می‌کند؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۱۳	آیا نقش برنامه‌های فرهنگی در آگاهی جامعه از خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی مهم است؟	۲۵(۹۶/۲)	۱(۳/۸)
۱۴	با توجه به نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره، آیا می‌توان از آنها در تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی بهره جست؟	۲۵(۹۶/۲)	۱(۳/۸)
۱۵	آیا آگاهی افراد جامعه قبل از بلوغ برای مقابله و پیشگیری از مخاطرات ناشی از بیماری‌های مقاربتی می‌تواند به نهادینه شدن فرهنگ سلامت کمک کند؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)
۱۶	به نظر شما آیا انجام واکسیناسیون قبل از بلوغ موجب ایمنی فرد در برابر رفتارهای پرخطر می‌شود؟	۲۰(۷۶/۹)	۶(۲۳/۷)
۱۷	آیا تغییر نگرش فرهنگی برای لزوم انجام واکسیناسیون در کاهش بیماری‌های مقاربتی مؤثر است؟	۲۳(۸۸/۵)	۳(۱۱/۵)
۱۸	به نظر شما آیا جامعه باید برای فواید و مضرات واکسیناسیون آموزش ببیند؟	۲۴(۹۲/۳)	۲(۷/۷)

جدول ۳) نظرسنجی دربارهٔ مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی در روحانیون بررسی شده

ردیف	سوالات	بلی	خیر	بی‌نظر
۱	تدوین یک برنامه آموزشی فرهنگی به کاهش مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی کمک می‌کند.	۲۵(۹۶/۲)	۰(۰/۰)	۱(۳/۸)
۲	نقش برنامه‌های فرهنگی در آگاهی جامعه از خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی مهم است.	۲۵(۹۶/۲)	۰(۰/۰)	۱(۳/۸)
۳	روحانیون قادرند افرادی را که در برابر انجام واکسیناسیون مقاومت می‌کنند متقاعد سازند.	۱۴(۵۳/۸)	۲(۷/۷)	۱۰(۳۸/۵)
۴	روحانیون بهتر است در قومیت‌های مختلف با برگزاری جلسات توجیهی برای مردم به نظام بهداشتی-درمانی برای انجام موفق واکسیناسیون کمک کنند.	۱۴(۵۴/۰)	۶(۲۳/۰)	۶(۲۳/۰)
۵	باورهای دینی در جلوگیری از شیوع ویروس پاپیلومای انسانی و پایداری بیشتر به نظام خانواده مؤثر است.	۲۱(۸۰/۸)	۴(۱۵/۴)	۱(۳/۸)
۶	با وجود غنای دینی در زمینه بهداشت و سلامت جامعه، به‌کارگیری آموزه‌های دینی در زمینه بهداشت در جامعه نهادینه نشده است.	۲۲(۸۴/۶)	۲(۷/۷)	۲(۷/۷)
۷	در جهت ارتقای بهداشت و سلامت، جامعه به‌شدت نیازمند آموزش اصول اولیه بهداشت از طریق توجه به اصول حاکم بر خانواده است.	۱۱(۴۲/۳)	۱۳(۵۰/۰)	۲(۷/۷)
۸	اشتغال‌زایی برای جوانان به تشکیل خانواده و پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی کمک می‌کند.	۲۴(۹۲/۴)	۰(۰/۰)	۲(۷/۷)
۹	در جامعه اسلامی شهروندان نیاز دارند در زمینه حقوق معنوی خود دربارهٔ بیماری‌های شایع آموزش ببینند.	۲۴(۹۲/۴)	۰(۰/۰)	۲(۷/۷)
۱۰	با توجه به نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره می‌توان از آنها در تغییر نگرش جوانان دربارهٔ بهداشت و سلامت فردی بهره جست.	۲۵(۹۶/۲)	۰(۰/۰)	۱(۳/۸)
۱۱	افزایش آگاهی افراد جامعه قبل از بلوغ برای مقابله و پیشگیری از مخاطرات ناشی از بیماری‌های مقاربتی در مدارس به‌عنوان دروس آشنایی با بهداشت فردی در حوالی سن بلوغ به نهادینه‌شدن فرهنگ سلامت کمک می‌کند.	۱۹(۷۳/۱)	۵(۱۹/۲)	۲(۷/۷)
۱۲	افزایش آگاهی افراد جامعه قبل از بلوغ برای مقابله و پیشگیری از مخاطرات ناشی از بیماری‌های مقاربتی با آموزش از طریق رسانه‌های جمعی برای نوجوانان در حوالی سن بلوغ به نهادینه‌شدن فرهنگ سلامت کمک می‌کند.	۱۸(۶۹/۳)	۳(۱۱/۵)	۵(۱۹/۲)
۱۳	انجام واکسیناسیون قبل از بلوغ موجب ایمنی فرد در برابر رفتارهای پرخطر می‌شود.	۱۳(۵۰/۰)	۰(۰/۰)	۱۳(۵۰/۰)
۱۴	تغییر نگرش فرهنگی برای لزوم انجام واکسیناسیون در کاهش بیماری‌های مقاربتی مؤثر است.	۲۰(۷۷/۰)	۵(۱۹/۲)	۱(۳/۸)

جدول ۴) الگوی پارادیمی بر اساس نظر روحانیون

پایامدها	راهبردها	شرایط	طبقه محوری
شیوع و بروز بیماری به‌دلیل بالا رفتن میزان پنهان‌کاری	- مداخله روحانیون برای متقاعدکردن افرادی که در برابر انجام واکسیناسیون مقاومت می‌کنند.	- نبود برنامه‌های آموزشی - فرهنگی برای کاهش مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی	Causal Condition علی
	- روحانیون با برگزاری جلسات توجیهی برای مردم می‌توانند به انجام موفق واکسیناسیون توسط نظام بهداشتی کمک کنند.	- بی‌توجهی به اصول حاکم بر خانواده	
وجود مشکل فرهنگی در زمینه پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی	- مشارکت دادن خانواده برای پیشگیری از بیماری	- تفسیر غلط از باورهای دینی	Intervening Condition مداخله‌ای
	- تصور درست از دین و کمک از باورهای دینی برای کنترل بیماری	- بیکاری جوانان	
پنهان‌کاری	- اشتغال‌زایی برای تشکیل خانواده و پیشگیری از بیماری	- ناآگاهی افراد از حقوق معنوی خود	Intervening Condition مداخله‌ای
	- آموزش افراد دربارهٔ حقوق معنوی و بهره‌جستن از این حقوق برای پیشگیری از بیماری	- ناآگاهی افراد در زمینه بهداشت فردی	
	- آگاهی‌دادن به افراد در مدارس و قبل از بلوغ به نهادینه‌شدن فرهنگ سلامت کمک	- انجام‌دادن واکسیناسیون قبل از بلوغ	

طبقه محوری	شرایط	راهبردها	پیامدها
Contextual Condition زمینه‌های	- دریافت حجم زیاد اطلاعات از طریق اینترنت	می‌کند. - بالابردن ایمنی فرد در برابر رفتارهای پرخطر با انجام واکسیناسیون	
		خانواده آگاهی لازم را بدهد تا کودکان از مراجعه به اینترنت بی‌نیاز شوند.	

بحث و نتیجه‌گیری

سلامت حق و نیاز اساسی تمامی انسان‌ها است و امروزه توسعه‌یافتگی هر اجتماعی را از روی کیفیت سلامت مردم آن و نیز میزان محافظت از افراد محروم در مقابل عوامل آسیب‌رسان به سلامت آن اجتماع قضاوت می‌نمایند. در دنیای امروز دیدگاه‌های سلامت چشم‌انداز وسیع‌تری پیدا کرده و در همین زمینه به عوامل تعیین‌کننده غیربالیینی سلامت از جمله نقش باورهای فرهنگی توجه ویژه‌ای شده است. عوامل تأثیرگذار غیربالیینی در سلامت جامعه هرچند به‌تنهایی عامل اصلی در ریشه‌کن‌شدن بیماری نیست ولی از طریق تأثیر بر راهکارهای درمانی مرسوم در حیطه پزشکی سبب بروز چالش‌ها و مشکلات عدیده‌ای در برخورد با بیماری و درنهایت فرهنگ سلامت می‌گردند.

بررسی آسیب‌شناسی بیماری‌ها برای نمونه اختلالات روانی، نشان می‌دهد که بسیاری از بیماری‌ها محصول عوامل متعددی در آسیب‌شناسی آنها است؛ از جمله شیوه‌ها و باورهای فرهنگی که می‌تواند بر سبک مقابله فرد با بیماری اثر بگذارد و گاهی در مواجهه با آن کمک نماید. از سوی دیگر، همین عوامل فرهنگی نامناسب می‌تواند زمینه‌ساز بروز و شیوع برخی از بیماری‌ها از جمله ویروس پاپیلومای انسانی گردد. برای نمونه مقاومت در برابر واکسیناسیون در بیماری‌های ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی خود چالش بزرگی برای سیاست‌گذاران سلامت محسوب می‌شود. نقش فرهنگ سلامت در درمان این بیماری بسیار مؤثر است. اساساً عامل فرهنگ به‌دلیل فزونی و پیچیدگی روابط اجتماعی و فردی و فرهنگی حائز اهمیت بسیاری است و درواقع آسیب‌شناسی بیماری و درمان آن بدون در نظر گرفتن فرهنگ و در خلأ امکان‌پذیر نیست؛ زیرا واقعیت برخورد مناسب با بیماری در محیط فرهنگی مناسب ساخته می‌شود و اساساً یافته‌های پژوهش بدون فهم محیط و بافت فرهنگی در بیماری و سلامت انسان‌ها امکان‌پذیر نیست و برای اتخاذ راهبرد مناسب درمانی نیاز به ایجاد زمینه فرهنگی لازم برای مقابله با بیماری است.

نتایج مطالعه حاضر مؤید این است که نبود برنامه‌های آموزشی و فرهنگی و استفاده‌نکردن از فناوری‌های نوین در شیوع این بیماری نقش دارد. بنابراین، لزوم فرهنگ‌سازی در این زمینه بیش از پیش احساس می‌شود و نقش روحانیون در کاهش این مشکل بسیار اساسی است. یافته‌های مطالعات دیگر نیز نشان‌دهنده وابستگی مذهبی والدین/سرپرستان است که می‌تواند تصمیم به پذیرش واکسیناسیون ویروس پاپیلومای انسانی را برای دختران تحت تأثیر قرار دهد؛ اما در تحقیقاتی هم اثر مذهب بی‌تأثیر دانسته شده است. همچنین هیچ ارتباطی بین دین‌داری و وضعیت واکسیناسیون مشاهده نشده است. باوجوداین، بین دین‌داری و سایر متغیرهای ارزیابی‌شده، رابطه معناداری مشاهده شده است (۱۵-۱۸).

در بررسی الگوی پارادایمی از دیدگاه روحانیون، نبود برنامه‌های آموزشی-فرهنگی برای کاهش مخاطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی، بی‌توجهی به اصول حاکم بر خانواده، تفسیر غلط از باورهای دینی به‌عنوان عوامل علی و بیکاری جوانان، ناآگاهی افراد از حقوق معنوی خود، ناآگاهی افراد در زمینه بهداشت فردی، انجام‌ندادن واکسیناسیون قبل از بلوغ به‌عنوان عوامل مداخله‌ای و دریافت حجم زیاد اطلاعات از طریق اینترنت به‌عنوان عوامل زمینه‌ای مطرح بود. با توجه به نتایج به نظر می‌رسد مداخله روحانیون برای متقاعدکردن افرادی که در برابر انجام واکسیناسیون مقاومت می‌کنند بسیار مؤثر خواهد بود. روحانیون با برگزاری جلسات توجیهی برای مردم می‌توانند به موفقیت انجام واکسیناسیون توسط نظام بهداشتی کمک کنند. مشارکت دادن خانواده برای پیشگیری از بیماری، برداشت درست از دین و کمک‌گرفتن از باورهای دینی برای کنترل بیماری در پیشگیری و کاهش بیماری نقش بسزایی خواهد داشت. این مطالعه برای نخستین بار در کشور انجام شده است که نقطه قوت آن محسوب می‌شود.

محدودیت‌های پژوهش

تعداد کم جمعیت بررسی‌شده تعمیم‌پذیری مطالعه را محدود

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

طراحی، اجرا، وارد کردن اطلاعات در نرم‌افزار و نگارش مقاله: مؤلف اول و طراحی مطالعه و تحلیل اطلاعات: مؤلف دوم.

References

1. Conner TS, DeYoung CG, Silvia PJ. Everyday creative activity as a path to flourishing. *The Journal of Positive Psychology*. 2018;13(2):181-9.
2. Babaei M, Ashrafi M. Cultural Pathology of Religious Government in the Eyes of Imam Khomeini (ra). *Sepehr_e Siasat*. 2015;2(5):7-31. (Full Text in Persian)
3. Donald M. The evolutionary origins of human cultural memory. *Handbook of culture and memory*. 2018:19-40.
4. Hemati M, Sadeghaei H, Sabeti M. Behdasht-e Omoomi va Avamel Taen Konnandeh an dar Hovzeh Hoghoogh Omoomi. *Quarterly Journal of Islamic Human Rights Studies*. 2014;2(5):23-48. (Full Text in Persian)
5. Braveman P, Gottlieb L. The social determinants of health: it's time to consider the causes of the causes. *Public health reports*. 2014;129(1_suppl2):19-31.
6. Ghanei M, Nazemi M, Javadi A, Honarvar H. Designing the Cultural Paradigm of the Iranian Healthcare System. *Journal of Culture and health promotion (Academy of Medical Sciences of Islamic Republic of Iran)*. 2019;3(3):341-8. (Full Text in Persian)
7. Safara M. Spiritual Soul of Human. *J Res Relig Health*. 2018;4(4):1-6. (Full Text in Persian)
8. Esmaeili M, Fani M, Karamkhani M. The Conceptual Framework of Spiritual Health in Islamic Resources (the Quran and Nahjul-Balagha). *J Res Relig Health*. 2017;3(1):91-101. (Full Text in Persian)
9. Razaghi MR. Health from the perspective of monotheistic school. *Journal of Reaserch on Religion & Health*. 2016;2(1):1-2. (Full Text in Persian)
10. Heidarnia M. Spiritual Health and Pure Life. *Journal of Reaserch on Religion & Health*. 2016;2(2):1-2. (Full Text in Persian)
11. Nakhaei Moghadam M, Fani M. Spiritual healthfrom theperspective ofNahj al-Balagha statements. *Journal of Reaserch on Religion & Health*. 2016;2(2):59-65. (Full Text in Persian)

می‌سازد که می‌تواند محدودیت مطالعه تلقی شود.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهاد می‌شود: (۱) برنامه آموزشی-فرهنگی به‌منظور کاهش خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی تدوین شود؛ (۲) آموزه‌های دینی در زمینه بهداشت، مداخله روحانیون و نخبگان کشور برای شکستن تابوی دینی درباره بیماری‌های مقاربتی به‌کار گرفته شود؛ (۳) با توجه به اصول حاکم بر خانواده، مسئولان ذی‌ربط به اشتغال‌زایی برای جوانان برای کمک به تشکیل خانواده و افزایش آگاهی افراد جامعه قبل از بلوغ بپردازند؛ (۴) فرهنگ سلامت از طریق رسانه‌های جمعی برای نوجوانان در حوالی سن بلوغ، تغییر نگرش برای انجام واکسیناسیون ویروس پاپیلومای انسانی نهادینه شود؛ (۵) سطح فرهنگی پیشگیری از بیماری‌های مقاربتی ارتقا یابد؛ و (۶) بیماری‌های مقاربتی مشکلی محوری است که پیامد آن شیوع و بروز بیماری در جامعه خواهد بود. نبود برنامه‌های آموزشی-فرهنگی به شیوع آلودگی بیشتر ویروس پاپیلوما منجر خواهد شد. برنامه‌های فرهنگی در افزایش آگاهی جامعه نسبت به خطرات ناشی از ویروس پاپیلومای انسانی می‌تواند بسیار مؤثر باشد. برای تغییر نگرش جوانان درباره بهداشت و سلامت فردی می‌توان از نفوذ فناوری‌های نوین ارتباطی در زندگی روزمره مدد گرفت.

قدردانی

مؤلفان مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از بنیاد نیکوکاری سرطان اعلام می‌دارند.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی این مطالعه را با کد اخلاق IR.SBMU.REC.1397.012 تأیید کرده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این مطالعه با حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و بنیاد نیکوکاری سرطان انجام شده است.

تضاد منافع

12. Alexander L, LaRosa J, Bader H, Garfield S. New dimensions in women's health. 5 ed: Jones & Bartlett Learning; 2020 Feb 10.
13. Loseke D. Narrative productions of meanings: Exploring the work of stories in social life: Rowman & Littlefield 2019 April 8. 126 p.
14. Cochran D, Fallon D, Hill M, Frazier JA. The role of oxytocin in psychiatric disorders: a review of biological and therapeutic research findings. *Harvard review of psychiatry*. 2013;21(5):219.
15. Salad J, Verdonk P, de Boer F, Abma TA. "A Somali girl is Muslim and does not have premarital sex. Is vaccination really necessary?" A qualitative study into the perceptions of Somali women in the Netherlands about the prevention of cervical cancer. *International journal for equity in health*. 2015;14(1):1-13.
16. Natan MB, Aharon O, Palickshvili S, Gurman V. Attitude of Israeli mothers with vaccination of their daughters against human papilloma virus. *Journal of pediatric nursing*. 2011;26(1):70-7.
17. Fogel J, Ebadi C. Religious categories and the human papillomavirus (HPV) vaccine: Attitudes, intentions, and behaviors regarding vaccination. *Journal of Medical Marketing*. 2011;11(4):303-11.
18. Reynolds D. Religiosity and parental acceptance of human papillomavirus (HPV) vaccine in 9–18 year-old girls. *Journal of Christian Nursing*. 2014;31(3):172-7